

**Projekt Edukacyjny „Żelazny most”,
realizowany od roku szkolnego 2014/2015,
w ramach umowy partnerskiej,
przez Liceum Ogólnokształcące im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Staszowie
i Podkowiąnskie Liceum Ogólnokształcące Nr 60 w Podkowie Leśnej**

Motto: *Mente et malleo*

I. Założenia Projektu Edukacyjnego „Żelazny most” (dalej zwanego Projektem).

Projekt powstał z myślą o uczniach objętych nauczaniem historii na poziomie rozszerzonym w Liceum Ogólnokształcącym im. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego w Staszowie oraz Podkowiąnskim Liceum Ogólnokształcącym Nr 60 w Podkowie Leśnej.

Treści kształcenia, zawarte w Projekcie, mają uzupełniać i wzbogacać materiał nauczania wynikający z obowiązującego programu powszechnej edukacji historycznej, przewidzianego dla liceum ogólnokształcącego (zawarty w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*).

Decyzje o zakresie wykorzystania tych treści, wymiarze czasu przeznaczonym na zapoznanie uczniów z określonym zagadnieniem, a także o doborze form i metod pracy dydaktycznej – ostatecznie podejmuje nauczyciele historii z obu liceów, odpowiedzialni za wdrożenie Projektu, w drodze wzajemnego porozumienia, po konsultacji z pracownikami Instytutu Historii UJK w Kielcach oraz, ewentualnie, w razie potrzeby – z kustoszami muzeów: Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. prof. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie i Muzeum Archeologicznego w Warszawie. Stanowiska wszystkich zainteresowanych stron powinny wynikać z dążenia do wspólnego wypracowania możliwie najefektywniejszego sposobu realizacji celów kształcenia, określonych w programie powszechnej edukacji historycznej i statutach placówek muzealnych.

Projekt ma być realizowany w 3-letnim cyklu kształcenia, począwszy od roku szkolnego 2014/2015.

II. Cele Projektu.

A. Ogólne cele Projektu (wynikające z *Podstawy programowej kształcenia ogólnego*):

1. Wspieranie procesu dojrzewania intelektualnego i emocjonalnego uczniów.
2. Stworzenie możliwości kształtowania i rozwoju zainteresowań uczniów wybranymi problemami historii.
3. Umożliwienie uczniom wykorzystywania zdobywanej wiedzy zgodnie z ich zainteresowaniem i zdolnościami.
4. Wspieranie dążeń do twórczego wykorzystywania przez uczniów wiedzy i umiejętności historycznych, np. poprzez wykonanie przez nich, pod kierunkiem nauczyciela, pracy badawczej na podstawie samodzielnie zebranych materiałów pochodzących z różnych źródeł oraz literatury historycznej.
5. Przygotowanie uczniów do stosowania podstawowych zasad naukowego poznawania i opisywania przeszłości.
6. Pogłębienie i rozwinięcie wiedzy (zwłaszcza zaś wiedzy o źródłach historycznych istniejących dla danej epoki oraz narzędzi służących ich odczytywaniu, opisowi, interpretacji i utrwalaniu) oraz umiejętności historycznych uzyskanych w toku wcześniejszej oraz bieżącej edukacji celem lepszej znajomości i rozumienia przeszłości własnego regionu, kraju i dziejów świata.
7. Rozwijanie postaw obywatelskich i patriotycznych, poczucia przynależności do wspólnoty rodzinnej, lokalnej, regionalnej i narodowej.
8. Rozwijanie u uczniów umiejętności samodzielnej analizy wybranego problemu historycznego, z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i dodatkowej literatury przedmiotu (w tym literatury naukowej).
9. Zdobywanie przez uczniów wiedzy o warsztacie historyka, archeologa i etnografa oraz umiejętności jej zastosowania przy badaniu przeszłości, jak również przedstawianiu wyników swojej pracy (z wykorzystaniem technologii cyfrowej).

B. Cele szczegółowe Projektu.

1. Poznanie dziejów dwóch największych starożytnych ośrodków hutnictwa żelaza na obszarze „Barbaricum”: w Górach Świętokrzyskich (zwłaszcza w okolicach Nowej Słupi) i na Mazowszu (zwłaszcza w okolicach Pruszkowa).
2. Poznanie warunków życia, kultury materialnej i duchowej ludności zamieszkującej centralną

i południową część ziem polskich w środkowej i schyłkowej fazie epoki żelaza, w okresie kultury przeworskiej (III/II w. p.n.e. – V w. n.e.).

3. Poznanie stanowisk archeologicznych z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej.
4. Poszerzenie i pogłębienie posiadanej przez uczniów wiedzy na temat kontaktów Imperium Rzymskiego z ziemiami polskimi w okresie od III/II w. p.n.e. do V w. n.e.
5. Poszerzenie i pogłębienie posiadanej przez uczniów ogólnej wiedzy historycznej oraz rozwijanie ich myślenia historycznego dzięki wykorzystaniu potencjału edukacyjnego różnych instytucji, szczególnie szkół ponadgimnazjalnych (liceów ogólnokształcących), szkoły wyższej (Instytutu Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz muzeów (Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. prof. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie i Muzeum Archeologicznego w Warszawie).
6. Kształtowanie i doskonalenie umiejętności dokonywania przez uczniów samodzielnej oceny oraz rekonstruowania faktu lub zjawiska historycznego na podstawie różnych źródeł.
7. Kształtowanie i doskonalenie umiejętności dostrzegania przez uczniów zależności między różnymi dziedzinami życia społecznego oraz powiązań losów „Małej Ojczyzny” (w aspekcie politycznym, gospodarczym, kulturowym, historii wojskowości) z dziejami państwa i narodu polskiego oraz historią powszechną (z naciskiem na ich wymiar europejski).
8. Kształtowanie i doskonalenie umiejętności praktycznego wykorzystania przez uczniów zdobytej wiedzy, zwłaszcza w zakresie: wdrażania ich do samodzielnego wysiłku poznawczego, wyrabiania u nich nawyku utrwalania i archiwizowania danych naukowych (z wykorzystaniem technologii cyfrowej) oraz potrzeby promocji regionalnych wartości kulturowych, zarówno w kontaktach oficjalnych (instytucjonalnych), jak i prywatnych.
9. Wykorzystanie treści nauczania do rozwoju intelektualnego, emocjonalnego oraz moralnego uczniów, z położeniem nacisku na kształtowanie postawy łączności z dziedzictwem poprzednich pokoleń; postawy tolerancji i poszanowania względem innych społeczności lokalnych i ich spuścizny dziejowej; postawy emocjonalnego, a jednocześnie wyważonego – nacechowanego racjonalizmem, krytycyzmem, otwartością i samodzielnością w myśleniu – stosunku do historii regionalnej, z odrzuceniem wszelkich form i przejawów fanatyzmu, nienawiści rasowej oraz totalitaryzmu.
10. Wzbudzanie u uczniów poczucia szacunku wobec wartości i znaczenia lokalnego dziedzictwa kulturowego i odpowiedzialności za jego trwanie.
11. Skuteczne zarządzanie jakością kształcenia w kontekście przygotowywania uczniów do rozpoczęcia i rozwijania kariery naukowej na dalszym etapie edukacji w szkole wyższej (zwiększenie efektywności nauczania historii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej typu licealnego, w kontekście lepszego przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego z historii i podjęcia studiów wyższych na kierunkach humanistycznych, oraz stała wymiana doświadczeń w tej dziedzinie między liceami).
12. Integracja różnych dziedzin wiedzy.

III. Treści kształcenia w ramach Projektu.

Dobór treści kształcenia zawartych w Projekcie podyktowany został przede wszystkim dążeniem nauczycieli historii z obu liceów do pełniejszego rozwoju zdolności poznawczych u swoich uczniów oraz efektywniejszego kształtowania ich umiejętności i postaw, tak aby – świadomi swej tożsamości społecznej – byli lepiej przygotowani do korzystania ze zdobytej wiedzy i umiejętności, zarówno w pracy, jak i w życiu dorosłym.

Prezentowana wiedza ma stać się przyczynkiem do przeżyć intelektualnych i doznań emocjonalnych uczniów.

Treści są autentyczne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

1. Epoka żelaza – chronologia, zasięg geograficzny, charakterystyczne cechy kultury materialnej i duchowej.
2. Kultury epoki żelaza na ziemiach polskich, ze szczególnym uwzględnieniem kultury przeworskiej – chronologia, zasięg geograficzny, charakterystyczne cechy zdobyczy w sferze materialnej i duchowej.
3. Dzieje starożytnych ośrodków hutnictwa żelaza w Górach Świętokrzyskich i na Mazowszu.
4. Technologia wytopu żelaza w piecach kotlinkowych.
5. Stanowiska archeologiczne z okresu kultury przeworskiej, odkryte w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej.

6. Dzieje ludów (Celtów i Germanów, konkretnie Wandalów) i związków plemiennych (Lugiów), zwłaszcza na ziemiach centralnej i południowej Polski w środkowej i schyłkowej fazie epoki żelaza.
7. Związki Imperium Rzymskiego z ziemiami polskimi w okresie od III/II w. p.n.e. do V w. n.e.
8. Sztuka wojenna Rzymian, Celtów i Germanów w okresie od III/II w. p.n.e. do V w. n.e.
9. Ekspozycja Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. prof. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie i Muzeum Archeologicznego w Warszawie.
10. „Dymarki Świętokrzyskie” jako przykład imprezy naukowo-rekreacyjnej, promującej walory turystyczne „Małej Ojczyzny”.

IV. Procedury osiągnięcia celów. Formy i metody kształcenia.

Dla realizacji wskazanych zadań i osiągnięcia założonych celów edukacyjnych i wychowawczych, niezbędne jest, zgodnie z wymogami współczesnej dydaktyki, zastosowanie kształcenia wielostronnego, polegającego na łączeniu w toku lekcji różnorodnych metod pracy z uczniami, z naciskiem na metody służące aktywnej pracy na lekcjach, metody pracy pozalekcyjnej i samodzielnej pracę ucznia pod kierunkiem nauczyciela.

Dobór metod i technik kształcenia na konkretną lekcję uzależniony jest od wielu czynników, a zwłaszcza od: treści kształcenia, realizowanych przez nauczyciela, poziomu percepcji i charakteru zainteresowań uczniów, wytyczonych celów dydaktycznych, posiadanych środków dydaktycznych i finansowych.

A. Preferowane formy kształcenia.

1. Wykład.
2. Indywidualna praca uczniów z różnymi źródłami historycznymi.
3. Praca w grupach z różnymi źródłami historycznymi.
4. Pogadanka (rozmowa nauczająca).
5. Samodzielne przygotowanie przez uczniów wypowiedzi ustnych lub pisemnych (referatów, prezentacji, opisów) dotyczących określonego problemu, z wykorzystaniem różnych materiałów historycznych (źródeł historycznych pisanych, ikono- i kartograficznych, literatury naukowej, popularnonaukowej oraz pięknej).
6. Praca pod kierunkiem nauczyciela, zwłaszcza przy wykonywaniu przez uczniów modeli (dioram).
7. Portfolio.
8. Projekty.
9. Wycieczka edukacyjna (krajoznawcza).
10. Lekcja z wykorzystaniem technologii cyfrowej.
11. Lekcja muzealna.
12. Lekcja biblioteczna.
13. Praca domowa.
14. Wywiad.
15. Dyskusja.

B. Preferowane metody kształcenia.

1. Metody podające (np. wykład).
2. Metody aktywizujące (np. wycieczka edukacyjna).
3. Metody poszukujące (np. samodzielne przygotowanie przez uczniów wypowiedzi ustnych lub pisemnych).
4. Metody analityczne (np. praca ze źródłem historycznym pisany).
5. Metoda problemowa (np. projekt).

V. Środki dydaktyczne.

Do wdrożenia Projektu i realizacji przyjętych zadań, jak również osiągnięcia założonych celów w zakresie kształcenia i wychowania przydatne będą różne środki dydaktyczne.

Do podstawowych należą:

1. Autorskie karty pracy.
2. Autorski skrypt.
3. Źródła historyczne: naukowe, popularnonaukowe, z zakresu literatury pięknej (zarówno w postaci książkowej, jak i cyfrowej).
4. Mapa.

5. Komputer.
6. Środki audiowizualne.
7. Internet.
8. Zestawy modelarskie (modele redukcyjne wraz z elementami służącymi do konstruowania dioram).

VI. Przewidywane przykładowe osiągnięcia uczniów objętych Projektem, w zakresie ich wiedzy i umiejętności.

Z podstawy programowej historii dla szkół ponadgimnazjalnych wynikają następujące przewidywane ogólne osiągnięcia uczniów w zakresie wiedzy i umiejętności:

1. Umiejętność zbierania, przedstawiania i interpretowania wiedzy historycznej z wykorzystaniem różnorodnych źródeł informacji.
2. Umiejętność dokonywania ujęć problemowych i przekrojowych.
3. Formułowanie i uzasadnianie opinii historycznych podczas dyskusji oraz w krótszych i dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych.
4. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności w życiu społecznym.
5. Wykorzystywanie pogłębionej wiedzy do opisu i oceny problemów historycznych z uwzględnieniem zasad naukowego badania przeszłości.

Rozwijając powyższe założenia, autorzy Projektu, w odniesieniu do poszczególnych treści kształcenia, założyli następujące osiągnięcia uczniów:

dział	w zakresie wiedzy	w zakresie umiejętności
ORGANIZACJA WARSZTATU PRACY	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni wiedzieć, gdzie szukać źródeł do dziejów regionu świętokrzyskiego i mazowieckiego w epoce żelaza 	uczniowie powinni: <ul style="list-style-type: none"> • zestawić bibliografię danego problemu (w ujęciu chronologicznym lub problemowym) z dziejów regionu świętokrzyskiego i mazowieckiego w epoce żelaza; • umieć wykonać i omówić, stosownie to tematu pracy, prezentację multimedialną;
EPOKA ŻELAZA	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni znać chronologię, zasięg geograficzny, charakterystyczne cechy kultury materialnej i duchowej epoki żelaza 	uczniowie powinni: <ul style="list-style-type: none"> • umieć wykonać mapę ilustrującą zasięg geograficzny kultury żelaza (z uwzględnieniem kryterium chronologicznego) w Europie; • wskazać na najważniejsze osiągnięcia w sferze kultury materialnej i duchowej, właściwe dla epoki żelaza;
EPOKA ŻELAZA NA ZIEMIACH POLSKICH	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni znać chronologię, zasięg geograficzny, charakterystyczne cechy kultury materialnej i duchowej poszczególnych kultur epoki żelaza, wyróżnianych na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni umieć wykonać mapę z zaznaczonymi kulturami epoki żelaza, charakterystycznymi dla ziem polskich

<p style="text-align: center;">DZIEJE STAROŻYTNYCH OŚRODKÓW HUTNICTWA ŻELAZA W GÓRACH ŚWIĘTOKRZYSKICH I NA MAZOWSZU</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni znać główne fakty odnoszące się do dziejów starożytnych ośrodków hutnictwa żelaza w regionie świętokrzyskim i mazowieckim 	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni umieć zaplanować pobyt w Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. prof. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie i Muzeum Archeologicznym w Warszawie celem obcowania ze zbiorami dotyczącymi przeszłości regionu świętokrzyskiego i mazowieckiego
<p style="text-align: center;">TECHNOLOGIA WYTOPU ŻELAZA W PIECACH KOTLINKOWYCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni znać konstrukcję pieca kotlinkowego oraz poszczególne fazy wytopu żelaza w takim piecu 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naszkicować schemat pieca kotlinkowego; • wykonać makietę (dioramę) ilustrującą proces wytopu żelaza w piecu kotlinkowym;
<p style="text-align: center;">STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE Z OKRESU KULTURY PRZEWORSKIEJ W REJONIE STASZOWA I PODKOWY LEŚNEJ</p>	<p>uczniowie powinni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiedzieć, gdzie znajdują się stanowiska archeologiczne z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej; • wiedzieć, jak sporządzić wykaz miejscowości, gdzie znajdują się stanowiska archeologiczne z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej; • wymienić i krótko scharakteryzować zawartość stanowisk archeologicznych z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej; 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać i określić przeznaczenie charakterystycznych źródeł historycznych, typowych dla epoki; • określić znaczenie znalezisk archeologicznych z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej dla ogólnego obrazu osiągnięć cywilizacyjnych ludów okresu epoki żelaza na ziemiach polskich we współczesnej nauce polskiej; • zaplanować wycieczkę szlakiem znalezisk archeologicznych z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej; • wykonać prezentację multimedialną pokazującą najcenniejsze elementy znalezisk archeologicznych z okresu kultury przeworskiej w rejonie Staszowa i Podkowy Leśnej Staszowskiej;
<p style="text-align: center;">DZIEJE LUDÓW I ZWIĄZKÓW PLEMIENNYCH NA ZIEMIACH POLSKICH W ŚRODKOWEJ I SCHYŁKOWEJ FAZIE EPOKI ŻELAZA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni znać dzieje ludów (Celtów i Germanów, konkretnie Wandalów) i związków plemiennych (Lugiów), zwłaszcza na ziemiach centralnej i południowej Polski w środkowej i schyłkowej fazie epoki żelaza 	<ul style="list-style-type: none"> • uczniowie powinni umieć wykonać mapę obrazującą zasięg występowania ludów celtyckich i germańskich na ziemiach polskich w okresie od III/II w. p.n.e. do V w. n.e.
<p style="text-align: center;">ZWIĄZKI IMPERIUM</p>	<p>uczniowie powinni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znać bieg „szlaku bursztynowego” 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonać mapę przedstawiającą

<p>RZYMSKIEGO Z ZIEMIAMI POLSKIMI W OKRESIE OD III/II W. P.N.E. DO V W. N.E.</p>	<p>przechodzącego przez ziemie polskie;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przedmioty handlu pomiędzy Imperium Rzymskim a ludami zamieszkującymi ziemie polskie w danym okresie; 	<p>bieg „szlaku bursztynowego”, zwłaszcza w odniesieniu do ziem polskich;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przeznaczenie towarów sprowadzanych przez Rzymian z ziem polskich; ocenić szanse i zagrożenia wynikające z istnienia „szlaku bursztynowego” dla ludów zamieszkujących ziemie polskie;
<p>SZTUKA WOJENNA RZYMIAN, CELTÓW I GERMANÓW OKRESIE OD III/II W. P.N.E. DO V W. N.E.</p>	<ul style="list-style-type: none"> uczniowie powinni znać podstawowe elementy uzbrojenia i taktyki Rzymian, Celtów i Germanów w okresie od III/II w. p.n.e. do V w. n.e. 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> sporządzić schemat szyku manipularnego legionu rzymskiego schyłkowego okresu republiki; wyjaśnić zadania stojące przed poszczególnymi formacjami legionu rzymskiego, charakterystycznego dla schyłkowego okresu republiki; wskazać na mocne i słabe strony ugrupowania manipularnego oraz taktyki wojennej Celtów i Germanów w konfrontacji z Rzymianami;
<p>EKSPOZYCJA MUZEUM STAROŻYTNEGO HUTNICTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W NOWEJ SŁUPI ODDZIAŁ MUZEUM TECHNIKI NOT W WARSZAWIE, MUZEUM STAROŻYTNEGO HUTNICTWA MAZOWIECKIEGO W PRUSZKOWIE, MUZEUM ARCHEOLOGICZNEGO W WARSZAWIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> uczniowie powinni znać najważniejsze elementy zbiorów Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego im. prof. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie, Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy w Pruszkowie i Muzeum Archeologicznego w Warszawie – w odniesieniu do epoki żelaza 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać mocne i słabe strony ekspozycji odwiedzonych muzeów; zapropionować alternatywny sposób ekspozycji całych zbiorów lub ich części, znajdujących się w odwiedzonych muzeach;
<p>„DYMARKI ŚWIĘTOKRZYSKIE” JAKO PRZYKŁAD IMPREZY NAUKOWO- REKREACYJNEJ, PROMUJĄCEJ WALORY TURYSTYCZNE „MAŁEJ OJCZYZNY”</p>	<ul style="list-style-type: none"> uczniowie powinni znać genezę, dzieje i charakter „Dymarek Świętokrzyskich” 	<p>uczniowie powinni umieć:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać mocne i słabe strony „Dymarek Świętokrzyskich”; zapropionować alternatywny sposób organizacji „Dymarek Świętokrzyskich” jako imprezy o charakterze naukowo-rekreacyjnym, promującej region świętokrzyski;

VII. Kryteria oceny i ewaluacja pracy uczniów.

Ocenianie na zajęciach związanych z realizacją Projektu, zasadniczo powinno wpisywać się w Wewnętrzny System Oceniania, obowiązujący w każdym z liceów.

Stałymi elementami w ocenie uczniów powinny więc być:

1. Wiedza z zakresu faktograficznego ujęta w Projekcie.
2. Osiągnięcie założonych celów kształcenia i wychowawczych.
3. Umiejętności kluczowe.
4. Współpraca w zespole.
5. Twórcze rozwiązywanie problemów badawczych.
6. Organizowanie procesu własnego uczenia się.
7. Stosowanie nabytych na innych przedmiotach wiadomości i umiejętności.
8. Suma posiadanych przez nich wiadomości i gotowość do pamięciowej ich reprodukcji oraz różne przejawy aktywności intelektualnej.
9. Rozumienie i umiejętność interpretacji faktów i źródeł historycznych.
10. Formułowanie wypowiedzi ustnych, przygotowanie prac pisemnych i z wykorzystaniem technologii cyfrowej oraz inne umiejętności, których zdobywanie jest przewidziane w założeniach Projektu.
11. Aktywność na zajęciach, w pracy pozalekcyjnej i pozaszkolnej.

Należy przyjąć, że zastosowane przez nauczycieli obu liceów, w konkretnej sytuacji, metody i kryteria oceny będą zasadniczo oparte na oczekiwanych osiągnięciach uczniów i powinny do nich motywować.

Ewaluacja Projektu, to próba odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy Projekt jest możliwy do zrealizowania?
2. Jakie czynniki sprzyjają realizacji Projektu, a jakie ją utrudniają?
3. Czy i w jakim stopniu założone cele kształcenia i wychowawcze zostały osiągnięte?
4. Jakie są ewentualne dodatkowe następstwa, korzystne i niekorzystne, realizacji Projektu?
5. Jakie czynności należy podjąć celem udoskonalenia Projektu?

Odpowiedzi na te pytania zostaną uzyskane zarówno w trakcie wdrażania Projektu (ewaluacja częściowa, po każdym roku realizacji Projektu), jak i po jego zakończeniu (ewaluacja całościowa) dzięki:

1. Analizie wyników ankiet ewaluacyjnych i rozmów przeprowadzonych z uczestnikami i prowadzącymi.
2. Przyjęciu wymiernych wskaźników pozwalających ocenić jakość poszczególnych etapów i całości realizacji Projektu w postaci dania uczniom szansy oceny Projektu poprzez ocenę opisową, jak i ocenę wyrażaną w stopniach w skali od 1 do 6. Autorzy Projektu przyjmują, że jeśli 90% ocen opisowych będzie pozytywnych, a średnia z ocen wyrażanych w stopniach wyniesie 4, to znaczy, iż cele Projektu zostały osiągnięte w stopniu wysokim; jeśli 50% ocen opisowych będzie pozytywnych, a średnia z ocen wyrażanych w stopniach wyniesie 3, to znaczy, iż cele Projektu zostały osiągnięte w stopniu zadowalającym; jeśli wyniki te będą w obu wypadkach jeszcze niższe, to znaczy, iż cele Projektu zostały osiągnięte tylko w stopniu minimalnym
3. Powstaniu wirtualnych albumów tematycznych oraz dioram – stosownie do treści kształcenia.